

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АПАС МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
АПАС ШӘНӘР ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ**

КАРАРЫ

**Татарстан Республикасы
Апас муниципаль районы «Апас шәнәр жирлеге»
муниципаль берәмлекендә халық тыңлаулары (җәмәгатьчелек фикер
алышулары) оештыру һәм үткәрү тәртибе турында Нигезләмә хакында**

1 август 2018 ел

№ 133

Россия Федерациясе Конституциясе, Россия Федерациясе Шәнәр төзелеше кодексы, “Россия Федерациясендә жирле үзидарәләр оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы “Апас шәнәр жирлеге” муниципаль берәмлеке Уставы нигезендә Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Апас шәнәр жирлеге Советы **карап** итте:

1. Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы “Апас шәнәр жирлеге” муниципаль берәмлекендә халық тыңлаулары (җәмәгатьчелек фикер алышулары) оештыру һәм үткәрү тәртибе турында Нигезләмәне расларга.
2. 2015 елның 10 ноябрендәге 8 номерлы “Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Апас шәнәр жирлегендә халық тыңлаулары оештыру һәм үткәрү тәртибе турында Нигезләмәне раслау хакында” каарарны үз көчен югалткан дип танырга.
3. Әлеге каарарны муниципаль берәмлекнен Уставында билгеләнгән тәртип буенча бастырып чыгарырга.
4. Каарарның үтәлешен контролъдә тотуны жирлек Башлыгына йөкләргә.

Башлык

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АПАС МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
“АПАС ШӘHЭР ЖИРЛЕГЕ” МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕНДӘ ХАЛЫК
ТЫҢЛАУЛАРЫ (ЖӘMӘGАTЧЕЛЕК ФИКЕР АЛЫШУЛАРНЫ)
ОЕШТЫРУ HӘM ҮТКӘРҮ ТӘРТИБЕ ТУРЫНДА
НИГЕЗЛӘMӘ**

Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы “Апас шәhәр жирлеге” муниципаль берәмлекендә халык тыңлаулары (жәмәгатьчелек фикер алышулары) оештыру hәm үткәрү тәртибе турындагы әлеге нигезләмә Россия Федерациясе Конституциясе, Россия Федерациясе шәhәр төзелеше кодексы, “Россия Федерациясендә жирле үзидарәләр оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон hәm Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы “Апас шәhәр жирлеге” муниципаль берәмлеке Уставы нигезендә төзелде.

1 бүлек. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘР

1 статья. Төп төшенчәләр

Әлеге нигезләмәдә түбәндәгә төп төшенчәләр кулланыла:

Халык тыңлаулары - Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы “Апас шәhәр жирлеге” муниципаль берәмлеке (алга таба- муниципаль берәмлек) халкының жирле әhәмияттәге мәсьәләләргә кагылышлы муниципаль хокукий актлар проектлары буенча халык фикер алышулар аша жирле үзидарә органнары тарафыннан каарлар кабул итү процессында катнаша алу хокукларын тормышка ашыру формасы, шулай ук әлеге нигезләмәдә, федераль законнарда билгеләнгән сораулар буенча фикер алышулар да керә.

Инициатив төркем- халык тыңлауларында катнашу хокукуна ия булган Россия Федерациясе гражданнары төркеме яки гражданин;

Жәмәгатьчелек вәкиле- халык тыңлауларында катнашучы, теге яки бу сорая буенча фикер алышуда катнашу хокукуна ия физик зат, шул исәптән юридик зат вәкиле. Жәмәгатьчелек вәкиленә халык тыңлауларында хезмәт вазифасы көче белән каар кабул итүче яки жирле үзидарә органы яки дәүләт власте вәкиле яки алар вазифасында түләүле килешү нигезендә катнашучы затлар керми.

Халык тыңлаулары катнашучылары- жирле үзидарә органнары hәm аларның вәкилләре, жәмәгатьчелек вәкилләре, халык тыңлаулары экспертлары, халык тыңлаулары үткәрү буенча оргкомитет әгъзалары;

Чыгыш ясарга хокуклы халык тыңлаулары катнашучылары-жирле үзидарә органнары hәm аларның вәкилләре, әлеге нигезләмәнен 6 статьясына керүче, оргкомитетка сораулар буенча чыгыш ясау өчен заявкалар керткән жәмәгатьчелек вәкилләре;

Оргкомитет- халык тыңлауларын әзерләү, үткәрүне үз өстенә алучы,

муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә вазифаи затларыннан жыелган, авыл жирлеге Советы депутатларыннан төзелгән коллегалы орган;

Жәмәгатьчелек фикер алышулар- ижтимагый мөһим сорауларны чишүдә халық фикерен жәмәгатьчелек контроленә алу максатыннан эшләнә. Шулай ук жирле үзидарә каары проекты һәм оешмалар, кирәклө каарга қагылучы гражданнар һәм жәмәгатьчелек берләшмәләре фикере.

Халық тыңлаулары эксперты- халық тыңлаулары сораулары буенча маҳсус белеме һәм аерым орган вәкиле статусына ия зат. Эксперт язмача кинәшләр бирә һәм халық тыңлаулары сорауларына тәкъдимнәр көртә, фикер алышуларда дәлилләр китерә.

2 статья. Халық тыңлауларын үткәру максатлары

Халық тыңлаулары түбәндәге максатлардан чыгып үткәрелә:

муниципаль берәмлекнең әһәмиятле, мәжбүри рәвештә халық катнашында халық тыңлауларына кертелә торған жирлек сораулары буенча муниципаль хокук актлары проектларын тикшеру;

халық тыңлауларына кертелгән сораулар буенча жәмәгатьчелек фикерен ачыклау һәм исәпкә алу;

Халық тыңлауларын әзерләү, үткәру һәм нәтижәләрен ачыклау эксперктарның ачыклығы, хәбәрдарлығы, иреклелеге, бәйсезлеге принциплары нигезендә гамәләгә ашырыла.

3 статья. Халық тыңлауларына кертелгән мәсьәләләр.

1. Халық тыңлаулары жирлекнең әһәмиятле мәсьәләләре буенча үткәрелә. Аларның нәтижәсе жирле үзидарә органнары өчен тәкъдим иту характерында карала.

2. Халық тыңлауларына мәжбүри рәвештә түбәндәгеләр кертелә:

1) муниципаль берәмлекнең Устав проекты (алга таба- Устав). Шулай ук Уставка өстәлмәләр һәм үзгәрешләр көртү турында жирлек Советы Каары проекты Россия Федерациясе Конституциясе, Федераль Законнар, (устав) конституцияләр яки Россия Федерациясе субъектлары Законнары нигезләмәләрен төгәл күрсәтелеп Уставка шул норматив актларга туры китереп үзгәрешләр көрткән очрактан башка.

2) жирле бюджет һәм аның үтәлеше турында отчет проекты;

3) муниципаль берәмлекнең социаль-икътисади стратегияләр үсеше проекты;

4) муниципаль берәмлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре, Россия Федерациясе шәһәр төзелеше кодексы, “Россия Федерациясендә жирле үзидарәләр оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясы нигезендә халық ризалығы алу халық жыеннарында тавыш бирү юлы белән тормышка ашырылу таләп ителү очрагыннан башка;

5) генераль план проекты, жирдэн файдалану һәм төзелешләр кагыйдәләр проекты, тирә- якны планлаштыру проекты, территорияне ызанлау проекты, территорияләрне төзекләндерү кагыйдәләре проекты, шушы расланган документларның берсенә үзгәртүләр кертүне күздә тоткан проект, шартлы рәвештә рәхсәт ителгән капитал төзелеш объектын яки жир кишәрлеген куллану очен рәхсәт бирү турында карап проекты, рәхсәт ителгән төзелештән читкә тайпышырга мөмкинлек биргән карап проекты, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү, куллануга рәхсәт ителгән жир кишәрлеген яки капитал төзелеш объектларын жирдэн файдалану һәм төзелешнең расланган кагыйдәләре булмаганда, башка төргә үзгәрту мәсьәләләре.

- 6) ачык сервитутлар билгеләү мәсьәләләре;
- 7) жылышык белән тәэммин итү схемасы проекты;
- 8) федераль законнарда билгеләнгән башка мәсьәләләр.

3. Һәр мәсьәлә буенча бәтен яклап тулы фикер алышуга комачауламый икән, берничә мәсьәлә буенча бер үк вакытта ачык тыңлаулар үткәру рәхсәт ителә.

4. Халык тыңлауларын оештыру һәм үткәру башка чарасы Россия Федерациясе законнары белән билгеләнмәгән булса, жирле бюджет акчалары хисабына финанслана

4 статья. Халык тыңлаулары инициаторлары

Халык тыңлаулары халык инициативасы буенча, жирлек Советы (алга таба- Совет), жирлек башлыгы (алга таба- Башлык) инициативасы буенча Регламент нигезендә үткәрелә.

Халык тыңлаулары үткәру бунча халык инициативасы 18 яшькә житкән 30 кешедән дә ким булмаган гражданнар төркеменнән чыгарга мөмкин.

2 бүлек. ХАЛЫК ТЫҢЛАУЛАРЫНЫҢ БИЛГЕЛӘНЕШЕ

5 статья. Халык тыңлауларының билгеләнеше

1. Халык яки Совет инициативасы буенча үткәрелә торган халык тыңлаулары Совет карапы белән билгеләнә.

Башлык инициативасы белән үткәрелә торган халык тыңлаулары башлык тарафыннан билгеләнә.

Халык тыңлаулары Россия Федерациясе законнары белән жирле үзидарә органнары вәкаләтләренә кертелгән мәсьәләләр буенча үткәрелә.

2. Халык тыңлауларын үткәру турында халык инициативасын күрсәтү очен һәм халык имзаларын жыю очен 10 кешедән ким булмаган инициатив төркем формалаштырыла.

2.1. Инициативалы төркем Советка түбәндәгеләрне тәкъдим итә:

- гражданнарның инициатив төркеме вәкиле тарафыннан 1 нче күшымтадагы

форма нигезендә имза салынган, халык тыңлаулары мәсьәләсен күрсәтеп, ачык тыңлаулар билгеләү һәм аларны үткәру кирәклеген нигезләү турында гариза;

- муниципаль хокукий акт проекты (халык тыңлауларында карауга кертелгән очракта);

- муниципаль хокукий акт кабул итү зарурлыгын үз эченә алган, аның максатлары һәм төп нигезләмәләре күрсәтелгән аңлатма язы (халык тыңлауларында карауга кертелгән очракта);

- финанс- икътисади нигезләү (бу очракта халык тыңлауларында муниципаль хокукий актны карау өчен кертелә, өстәмә һәм матди чыгымнар таләп ителә);

- 2 күшымтадагы форма нигезендә гражданнарның инициатив төркем исемлеге;

- гражданнардан инициатив төркем төзү турында карар кабул ителгән жыелыш беркетмәләре;

- инициатив төркем вәкаләтле вәкиле имзалаган, инициатив төркем тарафыннан тәкъдим ителгән документларның кәгазь санын күрсәтеп, бергә теркәп жибәрелә торган хат. Шулай ук муниципаль хокукий акт проекты доклады (халык тыңлауларында карауга кертелгән очракта).

Гариза һәм беркетмәләр инициатив төркем рәисе (гражданнарның инициатив төркеме вәкиле) һәм сәркатибе тарафыннан имзаланган булырга тиеш.

2.2. Әлеге матдәнең 2.1 бүлегендә билгеләнгән барлық документлар бер үк вакытта Советка тәкъдим ителсә, гариза бирелгән санала.

2.3. Советка гариза һәм аңа қушып бирелә торган документлар кергән соң, 30 көн эчендә инициатив төркем тарафыннан тыңлаулар үткәру инициативасын хуплаучы халыкның имзалары әлеге Нигезләмәнең 3 күшымтасындагы форма нигезендә бирелергә тиеш. Муниципаль берәмлек халкының 18 яштән алыш, кимендә 20 имzasы булырга тиеш.

Имзалар Советка тыңлаулар үткәру тәкъдим ителгән инициатива турында гариза биргән көннән соң жыела ала. Кульязма рәвешендә язылмаган яки карандаш белән язылган мәгълүматлар кертергә рөхсәт ителми. Гражданнар турында тиешле мәгълүматлар һәм аларны кертү даталарында кул кую кәгазендәге төзәтүләр гражданнар һәм имзалар жыючылар тарафыннан билгеләнергә тиеш.

2.4. Совет эш төркеме оештыра һәм кул кую кәгазендә бирелгән мәгълүматларны, кул кую кәгазен тәкъдим иткән көннән соң, 10 көн эчендә тикшерә.

Кул кую кәгазыләрендә булган имзаларны һәм мәгълүматларны тикшерү нәтижәләре буенча имза гамәлдә яисә гамәлдә түгел дип танылырга мөмкин.

Әлеге Нигезләмә нигезендә имзаның гамәлдә булмавы билгеләнмәгән очракта, имза гамәлдә булып санала.

Кул кую яки язылышу кәгазен жыю тәртибен бозып жыелган имзалар гамәлдә түгел дип таныла:

1) имза жыю чорыннан тыш жыелган имзалар;

2) 18 яшे тулмаган муниципаль берәмлек халкының имзалары;

3) гражданнарның имзаларын кул кую кәгазенә үз кулың белән кертү датасын күрсәтмәгән имзалар;

4) кул кую кәгазенә кульязма рәвешендә язылмаган яки карандаш белән кертелгән имзалар;

5) гражданнар һәм имзалар жыючылар тарафыннан махсус билгеләмәгән очракта грандцаннар турында мәгълүматка һәм кул кую даталарына төзәтүләре керткән очракта;

6) кул кую кәгазендә барлык имзалар да, аның формасы әлеге Нигезләмәнең 3 күшымтасы таләпләренә туры килми.

Тикшерү нәтижәләре кул кую битләрен тикшерү беркетмәсе белән рәсмиләштерелә (4 күшымта).

2.5. Советның чираттагы утырышында, 15 көнлек срокта кул кую кәгазе көргән көннән соң, халык тыңлаулары билгеләү турында Карап кабул ителә яки түбәндәгә очракларда халык тыңлауларын билгеләү турында гариза кире кагыла:

1) ачык тыңлауларга чыгарыла торган мәсьәләләр, әлеге Нигезләмәнең 3 нче матдәсендә каралган очраклардан тыш, жирле үзидарә органнары компетенциясенә керми;

2) халык алдында тыңлаулар үткәрү турында халык инициативасын күрсәту өчен тәкъдим ителгән гамәлдәгә имзалар саны житәрлек түгел;

3) инициатива күрсәту тәртибе үтәлми;

4) тикшерүгә тәкъдим ителгән муниципаль норматив хокукий акт проекты Россия Федерациясе Конституциясе, федераль конституциячел законнар, федераль законнар нигезләмәленә һәм башка норматив хокукий актларга туры килми,

5) халык тыңлауларын үткәрү датасыннан башлап, аларга шундый ук сорай чыгарылган, бер елдан да ким вакыт үткән.

2.6. Халык тыңлауларын билгеләү турында гаризаны кире кагу, бозуларны бетергән очракта ачык тыңлаулар билгеләү өчен, инициативалы төркем тарафыннан документлар кабат кертү өчен киртә булып тормый.

2.7. Халык тыңлауларын билгеләү турындагы мәсьәлә Совет Регламенты нигезендә карала.

2.8. Халык тыңлауларын билгеләү турында гариза кире кагылган очракта, Совет эш көннәрендә исәпләнгән 5 көнлек срокта гражданнарның инициатив төркеме вәкиле адресына язма мотивлаштырылган белдерү жибәрә.

3. Халык тыңлауларны билгеләүче Совет, Башлык, тыңлауларны үткәрү вакыты һәм урыны, оештыру комитеты составы, тәкъдимнәрне исәпкә алу тәртибе һәм халык алдында тыңлаулар вакытында чыгарыла торган муниципаль хокукий акт проекты турында фикер алышуда гражданнарның катнашу тәртибе турындагы мәгълүматны үз эченә алган тиешле муниципаль актлар кабул итә

Федераль законнар, Устав һәм әлеге Нигезләмә белән башкача билгеләмәгән очракта тыңлаулар үткәрү датасы ачык тыңлаулар билгеләү турында муниципаль хокукий акт кабул ителгән көннән 30 көн эчендә билгеләнә.

6 статья. Жәмәгать тыңлаулары турында мәгълүмат биры.

1. Муниципаль берәмлек халкына халык тыңлауларын билгеләү турында мәгълүмат массакүләм мәгълүмат чараларында, рәсми сайтта һәм (яки) башка мәгълүмат системаларында, мәгълүмати стендта халык тыңлаулары үткәрү көненә кадәр (әгәр башкасы Федераль закон, Устав, әлеге Нигезләмә белән каралмаган булса) календарь көннәрендә 10 көнлек вакыт өчендә халык тыңлауларын

билгеләү түрүнда муниципаль хокукий актны (әгәр дә ул халык тыңлауларына кертелгән очракта) бастырып чыгару юлы белән гамәлгә ашырыла.

1.1. Халык тыңлауларының нәтижәләре массакуләм мәгълүмат чараларында, Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы официаль сайтының жирлек бүлгөндө, башка мәгълүмат системалары һәм мәгълүмат стендларында басылып чыга.

Кулланучылар өчен мәгълүмат алу мөмкинлеген исәпкә алыш, мәгълүмати стендлар яхшы күренә торган урыннарда жиһазлана.

Мәгълүмат стендларын урнаштыру мәгълүмат кулланучынысын озак вакыт мәҗбүри жайсыз позада тору зарурлығына юл күймий торган эргономика таләпләренә туры китереп башкарылырга тиеш.

2. Мәгълүмат стендларын урнаштыру озак вакытлар мәҗбүри булмаган вакытта мәгълүмат кулланучыны табу зарурлығына юл күймий торган эргономика таләпләренә туры китереп башкарылырга тиеш.

Мәгълүмати стендларны төсләре бизәү эстетик таләпләргә туры килергә тиеш. Мәгълүмати стендлар А4 форматындагы кесәләргә мәгълүмати битләр урнаштырылып, жиһазландырылырга мөмкин.

3. Халык тыңлауларында яки жәмәгать фикер алышуларында карала торган проект экспозициясе урнаштыру урыны, шулай ук үткәрү мәйданы каралырга тиеш, шулай ук проект экспозициясенә килучеләргә консультация бирү вакыты, ачык тыңлаулар яки жәмәгать фикер алышуларын үткәрү турындагы хәбәрдә күрсәтелә.

Экспозиция эшләгән чорда килучеләр өчен консультацияләрдә, проект турында басма мәгълүмат материалларын тарату оештырыла. Экспозициягә килучеләр фикер алышына торган проектка карата үз тәкъдимнәрен, искәрмәләрен, экспозициягә килучеләрне исәпкә алу һәм тәкъдимнәр, искәрмәләр язу өчен тиешле китапка (журналга) язмача рәвештә кертергә хокуклы.

Проект экспозициясенә түбәндәгеләр тәкъдим ителә:

- проект;
- проектка аңлатма языу;
- Россия Федерациясе законнары һәм башка норматив хокукий актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукий актлары нигезендә алынган документлар килешүләренен күчермәләре;
- проект буенча халык тыңлаулары яисә жәмәгать фикер алышуларын үткәрү турында мәгълүматны массакуләм мәгълүмат чараларында күрсәтеп, бастырып чыгарган күчермә;
- фикер алышына торган проект буенча гражданнарга мәгълүмат бирү максатларында, мондый материаллар проектны оештыручы тарафыннан тәкъдим ителгән очракта, мәгълүмати һәм демонстрацион материаллар.

3 бүлек. ХАЛЫК ТЫҢЛАУЛАРЫН ӘЗЕРЛӘҮ ҺӘМ ҮТКӘРҮ

7 статья. Халык тыңлауларын әзерләү һәм үткәрү

1. Халык тыңлаулары муниципаль берәмлек халкы өчен уңайлы вакытта үткәрелә (тыңлауларны эш көне булмаган көннәрдә 11.00 сәгатьтән 18.00 сәгатькә кадәр яки эш көннәрендә 17.00 сәгатьтән 22.00 сәгатьтән дә соңга калмыйча үткәрергә киңәш ителә)

2. Халык тыңлауларын билгеләү турында Карап кабул иткән жирле үзидарә органы оештыру комитетын (әгәр ачык тыңлаулар үткәрү инициаторы булып гражданнарның инициатив төркеме чыгыш ясаса) Совет депутатлары, муниципаль берәмлек башкарма комитеты хезмәткәрләре, ижтимагый оешмалар, гражданнарның инициативалы төркеме вәкилләре арасыннан, кимендә 5 кешедән формалаштыра.

Оештыру комитеты оешканнан соң, 3 көннән дә соңга калмыйча, беренче утырышта үз составыннан рәисне, рәис урынбасарын һәм секретарен сайлый.

Утырышта оештыру комитетының яртысыннан артык әгъзасы катнашса, ул карап кабул итәргә хокуклы.

Оештыру комитеты тыңлауларда катнашырга теләүче тыңлаулар үткәрелә торган бинага тоткарлыксыз керү мөмкинлеген тәэмин итәргә тиеш.

Оештыру комитеты тыңлауларда катнашырга теләүче тыңлаулар үткәрелә торган бинага тоткарлыксыз керү мөмкинлеген тәэмин итәргә тиеш.

Халык тыңлауларын үткәрү көнендә оештыру комитеты ачык тыңлауларда катнашучыларны теркәүне оештыра.

3. Ачык тыңлауларда рәислек итүче булып оештыру комитеты рәисе тора.

Рәислек итүче ачык тыңлауларны ача, халык тыңлаулары соравын (сорауларын), тыңлауларны үткәрү тәртибе буенча тәкъдимнәр игълан итә, үзен, секретарен һәм эксперtlарын тәкъдим итә, тыңлауларны үткәрү инициаторларын күрсәтә. Оештыру комитеты секретаре ачык тыңлаулар беркетмәсен алыш бара.

4. Рәислек итүче фикер алышу үткәрелә торган сорau турында игълан итә һәм ачык тыңлаулар үткәрү инициаторлары тарафыннан вәкаләтле затка, экспертларга, шулай ук чыгыш ясарга хокукуы булган ачык тыңлауларда катнашучыларга сүз бирә. Чыгышлар оештыру комитеты тарафыннан теркәлгән гаризалар бирү чираты белән билгеләнә.

5. Тыңлауларда катнашучылар, шул исәптән экспертлар да, үз тәкъдимнәрен кире алыша яки башка катнашучыларның тәкъдимнәренә күшүлүрга хокуклы. Фикер алышу йомгакларыннан, халык тыңлауларында катнашучылар тарафыннан чыгарылған тәкъдимнәрдән, жирле әһәмияттәге мәсьәләне (мәсьәләләрне) хәл итү буенча бердәм исемлек төзелә.

6. Рәислек итүче белән йомгаклау документын төзегәннән соң тәкъдимнәр һәм тәкъдимнәр белән катнашучыларны жирле әһәмияттәге мәсьәләне (мәсьәләләрне) хәл итүнең йомгаклау вариантын тавышка куя. Ачык тыңлауларда караплар ачык тавыш бирү юлы белән тыңлауларда теркәлгән катнашучылар саныннан күпчелек гади тавыш бирү белән кабул ителә. Тыңлауларда катнашкан һәр кеше жирле әһәмияттәге мәсьәләне тәкъдим иткән карап өчен бер тавыш бирә,

каршы яисә тавыш бирүдән тыельп кала. Тавыш бирү нәтижәләре беркетмәгә кертелә. Беркетмәгә рәислек итүче һәм ачык тыңлаулар секретаре имза сала.

7. Ачык тыңлаулар беркетмәсе нигезендә, ачык тыңлаулар уздырылган көннән соң, З эш көненән халық алдында тыңлаулар нәтижәләре турында (№6 күшымта) бәяләмә төзелә, анда түбәндәгеләр күрсәтелә:

1) халық тыңлаулына чыгарыла торган мәсьәлә (сораулар);

2) халық тыңлаулары үткәрү инициаторы;

3) ачык тыңлауларны билгеләү турында хокукий актның датасы, номеры һәм исеме, шулай ук аны бастырып чыгару (халыкка игълан итү) датасы;

4) халық тыңлаулары үткәрү датасы, вакыты һәм урыны;

5) ачык тыңлауларны уздыручу оештыру комитеты;

6) ачык тыңлауларда катнашучылар, шул исәптән чыгыш ясау хокукина ия булучылар турында мәгълүмат;

7) халық тыңлауларында катнашучылар әйткән тәкъдимнәр һәм рекомендацияләрдән тыш, жирле әһәмияттәге мәсьәләне (мәсьәләләрне) хәл итү буенча тәкъдимнәр һәм рекомендацияләрнең бердәм исемлеге;

8) жирле әһәмияттәге мәсьәләне хәл итүнен йомгаклау варианты;

9) халық тыңлауларында катнашучыларның тавыш бирү нәтижәләре.

8. Ачык тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә оештыру комитеты рәисе һәм сәркатибе тарафыннан имзалана һәм ачык тыңлаулар уздырылган көннән алып З көнлек эш вакытында исәпләнгән срокта басылып чыгарга (халыкка хәбәр итепергә) тиеш.

9. Ачык тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә тыңлауларда чыгарылган мәсьәләләр буенча карап кабул итү өчен җаваплы жирле үзидарә органы тарафыннан мәжбүри каралырга тиеш. Тикшерү нәтижәләре мәжбүри рәвештә жирле үзидарәнең вәкаләтле органы тарафыннан ачык тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмәне караганнан соң, З көнлек срокта бастырып чыгару (халыкка игълан итү) юлы белән муниципаль берәмлек халкына житкерелә.

10. Ачык тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән очраклардан тыш тәкъдим итү характеристына ия.

4. МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕК УСТАВЫ ПРОЕКТЫ, УСТАВКА ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТУ ТУРЫНДА СОВЕТ КАРАРЫ ПРОЕКТЫ, ЖИРЛЕ БЮДЖЕТ ПРОЕКТЫ ҺӘМ АНЫҢ ҮТӘЛЕШЕ ТУРЫНДА ХИСАП, МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕКНЕ ҮЗГӘРТЕП КОРУ МӘСЬӘЛӘЛӘРЕ, МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕКЛӘРНЕң ГЕНЕРАЛЬ ПЛАННАРЫ ПРОЕКТЛАРЫ БУЕНЧА, АЧЫК ТЫҢЛАУЛАР ОЕШТИРУ ҺӘМ ҮТКӘРҮ ҮЗЕНЧӘЛЕГЕ

8 статья. Муниципаль берәмлек Уставы проектын һәм уставка үзгәрешләр керту турында Совет каraryы проектын ачык тыңлауларда карау үзенчәлекләре

1. Устав проекты, Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту турында Совет карары проекты “Россия Федерациясендә жирле үзидарәләр оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федеरаль законда һәм Уставта каралган үзенчәлекләрне исәпкә алышып ачык тыңлауларда карала.

2. Устав проекты, Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту турында Совет карары проекты Совет тарафыннан аны кабул итү турындагы мәсьәлә каралганчы 30 көннән дә соңга калмычча рәсми рәвештә басылып чыгарга (халыкка игълан ителергә) тиеш. Бер үк вакытта әлеге проект буенча тәкъдимнәрне исәпкә алу тәртибе, гражданнарның аның фикер алышуында катнашу тәртибе, шулай ук проект буенча ачык тыңлаулар билгеләү турында Совет карары басыла.

Уставка өстәлмәләр һәм үзгәрешләр керту турында жирлек Советы Каары проекты Россия Федерациясе Конституциясе, Федераль Законнар, (устав) конституцияләр яки Россия Федерациясе субъектлары Законнары нигезләмәләрен төгәл күрсәтелеп Уставка шул норматив актларга туры китереп үзгәрешләр керткән очракта проект буенча тәкъдимнәрне исәпкә алу тәртибен рәсми рәвештә бастырып чыгару таләп ителми.

3. Ачык тыңлаулар Устав проекты яки Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту турында Совет карары проекты буенча устав белән билгеләнгән вакытта, эмма әлеге проектлар басылып чыкканнан соң, 10 көннән дә иртәрәк булмаган вакытта уздырыла.

4. Устав проекты яки муниципаль хокукий акт Советының муниципаль берәмлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту турында карары проекты буенча ачык тыңлаулар үткәрү буенча вәкаләтле орган булып, оештыру комитеты тора.

9 статья. Ачык тыңлауларда жирле бюджет проектын һәм аның үтәлеше турындагы хисапны карау үзенчәлекләре

1. Ачык тыңлауларда жирле бюджет проекты һәм аның үтәлеше турында еллык хисап Россия Федерациясе Бюджет кодексында, башка федераль законнарда, Уставта каралган үзенчәлекләрне, муниципаль берәмлектә бюджет процессы турындагы нигезләмәләрне исәпкә алышып карала.

2. Жирле бюджет проекты һәм жирле бюджет үтәлеше турындагы хисап буенча ачык тыңлаулар үткәруне гамәлгә ашыручи орган булып, оештыру комитеты тора.

Ачык тыңлауларны билгеләү туринда Каар кабул итүче орган булып, жирле бюджет проекты һәм жирле бюджет үтәлеше турындагы хисап буенча муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы тора.

3. Жирле бюджет проекты буенча ачык тыңлаулар билгеләү туринда каарлар, жирле бюджет үтәлеше турындагы хисап аларны кабул иткәннән соң, 10 көн эчендә басылып чыгарга тиеш.

4. Жирле бюджет проекты буенча ачык тыңлаулар, жирле бюджет үтәлеше турындагы хисап, жирле бюджет проекты басылып чыкканнан соң, 15 календарь көннән дә иртәрәк үткәрелми

10 статья. Ачык тыңлауларда муниципаль берәмлекнең социаль-

икътисади үсеш стратегиясе проектын карау үзенчәлекләре

Ачык тыңлауларга муниципаль берәмлекнең социаль-икътисади үсеш стратегиясе проектларына кагылышлы сораулар проекты “Россия Федерациясендә жирле үзидарәләр оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда, “Россия Федерациясендә стратегик планлаштыру турында” 2014 елның 28 июнендәге 172-ФЗ номерлы Федераль законда каралган үзенчәлекләре исәпкә алып кертелә.

11 статья. Ачык тыңлауларда муниципаль берәмлекне үзгәртеп кору мәсьәләсен карау үзенчәлекләре.

1. Ачык тыңлауларда муниципаль берәмлекне үзгәртеп кору мәсьәләсе “Россия Федерациясендә жирле үзидарәләр оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм әлеге Законның 13 статьясындагы 5 өлешеннән калган очракларда уздырыла.

3. Ачык тыңлаулар үtkәру буенча вәкаләтле орган булып, муниципаль берәмлекне үзгәртеп кору турындагы мәсьәләсен оештыру комитеты тора.

12 статья. Ачык тыңлауларда яисә җәмәгать фикер алышуларында муниципаль берәмлекләрнең территориаль планлаштыру документлары проектлары буенча мәсьәләләрне карау үзенчәлекләре.

Генераль планнар проектларына, жирдән файдалану һәм төzelеш кагыйдәләре проектларына, территорияне планлаштыру проектларына, территорияне межалау проектларына, территорияләрне төzekләндөрү кагыйдәләре проектларына, күрсәтелгән расланган документларның берсенә үзгәрешләр кертүне күздә tota торган проектларга, жир кишәрлеген яки капитал төzelеш объектын шартлы рәвештә файдалануга рөхсәт бирү турында карап проектларына, рөхсәт ителгән төzelешнең чик параметрларыннан кире кагуга рөхсәт бирү турында карап проектларына кагылышлы мәсьәләләр, шулай ук Россия Федерациясе шәһәр төzelеше кодексы белән билгеләнгән нигезләмәләрне исәпкә алып, җәмәгать фикер алышуларына чыгарылырга мөмкин.

Ачык тыңлаулар, җәмәгать фикер алышуларын оештыру һәм үtkәру үзенчәлекләре шәһәр округларының генераль планнары проектлары буенча, жирлекләрнең генераль планнары проектлары Россия Федерациясе Шәһәр төzelеше кодексының 28 статьясында күрсәтелгән.

Генераль планнар проектлары, шәһәр округларының генераль планнары проектлары һәм жирлекләрнең генераль планнарына үзгәрешләр кертүне күздә totkan проектлар буенча җәмәгать фикер алышулары яисә ачык тыңлаулар жирлектәге муниципаль берәмлекнең һәр торак пунктында үtkәrelә (алга таба-жәмәгать фикер алышулар яисә ачык тыңлаулар).

Жәмәгать фикер алышулары яисә ачык тыңлауларны уздырганда, әлеге чарагарда катнашу өчен тигез мөмкинлекләр белән тәэммин иту максатларында, торак пункт территориясе өлешләргә бүленергә мөмкин.

Жәмәгать фикер альшулары яисә ачық тыңлауларны үткәрү вакыты муниципаль берәмлек халкына хәбәр иткән вакыттан алып жәмәгать фикер альшулар яисә ачық тыңлауларның нәтижәләре турында бәяләмә бастырган көнгә кадәр берәмлек уставы һәм (яки) муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы норматив хокукий акты белән билгеләнә һәм ул бер айдан да ким булмаска тиеш.

Жәмәгать фикер альшуын яки ачық тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмәне исәпкә алып, жирле администрация башлыгы карар кабул итә:

1) генераль план проекты белән килешү турында һәм муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органына жибәрү турында;

2) генераль план проектын кире кагу һәм аны эшләп бетерүгә жибәрү турында.

13 статья. Ачық тыңлауларны ачық сервитут билгеләү буенча үткәрү үзенчәлекләре.

1. Ачық сервитут билгеләү буенча, ачық тыңлауларда катнашу хокуқына, ачық сервитут билгеләнә торган муниципаль берәмлектә дайми рәвештә яки кубесенчә яшәүче тыңлаулар үткәрелә торган көнгә 18 яшे тулган һәр граждан ия.

Гражданнарың жәмәгать тыңлауларында катнашуы ирекле нигездә гамәлгә ашырыла.

Жәмәгать тыңлауларында муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан барлык милек формаларының коммерциячел булмаган һәм коммерция оешмалары катнаша ала.

2. Ачық тыңлаулар 13 статьяның 1 нче пунктында күрсәтелгән вәкаләтле орган яисә физик һәм юридик затлар инициативасы буенча үткәрелә.

Халық тыңлауларын үткәрү буенча вәкаләтле органы булып оештыру комитеты тора.

3. Вәкаләтле орган ачық тыңлаулар үткәрү турында Карап кабул ителгәннән соң, 7 эш көне эчендә аларны муниципаль берәмлекнең муниципаль актларын бастырып чыгару өчен билгеләнгән рәсми массакүләм мәгълүмат чарапарында белдерү бастыра.

Жәмәгать тыңлаулары ачылыр алдыннан, катнашучылар турында түбәндәгеләрне күрсәтеп, мәжбүри теркәү үткәрелә:

юридик зат- юридик затның тулы исеме, белешмәләре;

шәхси эшмәкәр сыйфатында гражданны дәүләт теркәвенә алуның фамилиясе, исеме, атасының исеме һәм белешмәләре;

физик затлар- фамилиясе, исеме, атасының исеме, туган елның адресы, яшәү урыны.

4. Ачық тыңлауларның нәтижәсе беркетмә белән рәсмиләштерелә, анда аларны үткәрү датасы һәм урыны, катнашучылар һәм катнашучыларның саны, рәиснең исеме, атасының исеме, ачық тыңлаулар секретаренең исеме, чыгышларның эчтәлеге, тавыш бирү нәтижәләре һәм кабул ителгән каарлар күрсәтелә.

Беркетмә ике нөсхәдә төзелә һәм халық тыңлаулары рәисе һәм Секретаре

тарафыннан имзалана. Беркетмәгә халық тыңлауларында катнашучылар исемлеге куела.

5. Ачык сервитут билгеләү турында ачык тыңлаулар нәтижәләре вәкаләтле орган тарафыннан карала һәм аның тарафыннан очык сервитут билгеләү өчен кирәк булган документларга кертелә.

Ачык сервитутны билгеләү буенча ачык тыңлаулар беркетмәләрен саклау срокы- өч ел. Ачык сервитутны билгеләү буенча, ачык тыңлаулар беркетмәләрен саклау өчен жаваплы вәкаләтле орган житәкчесе тора.

14 статья. Ачык тыңлауларда жылылық белән тәэмин итү схемасы проектын карау үзенчәлекләре

1. Жылылық белән тәэмин итү схемасы проекты буенча, ачык тыңлаулар “Жылылық белән тәэмин итү схемаларына таләпләр, аларны эшләү һәм раслау тәртибе турында” Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2012 елның 22 февралендәге 154 номерлы карары үзенчәлекләрен исәпкә алып үткәрелә.

**ЗАЯВЛЕНИЕ
О НАЗНАЧЕНИИ ПУБЛИЧНЫХ СЛУШАНИЙ**

Инициативная группа в количестве _____ человек, список прилагается, предлагает назначить по инициативе населения муниципального образования _____ публичные слушания по вопросу:

Обоснование необходимости проведения публичных слушаний:

Приложение (указываются фактически представляемые документы):

- 1) проект муниципального правового акта (в случае внесения);
- 2) пояснительная записка;
- 3) финансово-экономическое обоснование (в случае внесения муниципального правового акта, реализация которого потребует дополнительных материальных и иных затрат);
- 4) список инициативной группы граждан;
- 5) протокол собрания, на котором было принято решение о создании инициативной группы граждан;
- 6) сопроводительное письмо.

Уполномоченный представитель
инициативной группы граждан

_____ (подпись) _____ (Ф.И.О.)

Секретарь
инициативной группы граждан

_____ (подпись) _____ (Ф.И.О.)

2 күшымта

**СПИСОК
ЧЛЕНОВ ИНИЦИАТИВНОЙ ГРУППЫ**

№ п/п	Фамилия, имя, отчество и год рождения (в возрасте 18 лет - число и месяц рождения)	Адрес места жительства	Паспортные данные серия, номер документа, удостоверяющего личность, кем и когда выдан)	Личная подпись

Уполномоченный представитель
инициативной группы граждан

_____ (подпись) _____ (Ф.И.О.)

**ПОДПИСНОЙ ЛИСТ
ПУБЛИЧНЫХ СЛУШАНИЙ**

По вопросу:

«_____»

Мы, нижеподписавшиеся, поддерживаем проведение публичных слушаний по инициативе населения муниципального образования _____ по вопросу:

«_____»

№ п/п	Фамилия, имя, отчество	Год рождения в возрасте 18 лет (дополнительно число и месяц рождения)	Адрес места жительства	Серия и номер паспорта или документа, заменяющего паспорт гражданина	Личная подпись

Подписной лист удостоверяю:

_____
(фамилия, имя, отчество, серия, номер и дата выдачи паспорта или документа, заменяющего паспорт гражданина, с указанием наименования или кода выдавшего его органа, адрес места жительства лица, собиравшего подписи, его подпись и дата ее внесения).

Уполномоченный представитель
инициативной группы граждан

_____ (подпись)

_____ (Ф.И.О.)

4 күшымта

ПРОТОКОЛ
ПРОВЕРКИ ПОДПИСНЫХ ЛИСТОВ ПУБЛИЧНЫХ СЛУШАНИЙ

По вопросу:

« _____ ».
Количество представленных в Совет муниципального образования
подписей граждан, поддерживающих инициативу проведения
публичных слушаний _____ .

Проверено подписей избирателей _____, из них признаны:
недействительными _____ по следующим причинам:

_____;
_____.

Количество недействительных подписей - _____.

Из фактически представленных в Совет, общее количество действительных подписей
составляет _____.

Руководитель Рабочей группы

_____

_____ (Ф.И.О.)

Члены Рабочей группы

_____ (подпись)

_____ (Ф.И.О.)

_____ (подпись)

_____ (Ф.И.О.)

_____ (дата, время)

Уполномоченный представитель
инициативной группы граждан

_____ (подпись)

_____ (Ф.И.О.)

Секретарь
инициативной группы граждан

_____ (подпись)

_____ (Ф.И.О.)

5 күшымта

ПРОТОКОЛ
ПУБЛИЧНЫХ СЛУШАНИЙ

«_____» 20__ г.

№_____

Г._____

Публичные слушания по инициативе:

_____ назначены
от _____ №_____
(муниципальный правовой акт)

(наименование муниципального правового акта)
опубликованным
(обнародованным): _____ проведены
по адресу:
_____.
(дата проведения)

Оргкомитет: _____

Присутствовали: _____

Председательствующий: _____

Секретарь: _____

Эксперты: _____

Участники публичных слушаний: (количество зарегистрированных участников)
_____

Участники, выступающие на публичных слушаниях:

_____ (Ф.И.О.)

Слушали:

1. _____ (Ф.И.О.)
2. _____ (Ф.И.О.)
3. _____ (Ф.И.О.)

Количество внесенных рекомендаций и предложений в устной и письменной форме
_____, в том числе:

№ п/п	Рекомендации и предложения	Заявитель
----------	----------------------------	-----------

Председательствующий публичных слушаний _____
(подпись) _____ (Ф.И.О)

Секретарь публичных слушаний _____
(подпись) _____ (Ф.И.О)

**ЗАКЛЮЧЕНИЕ
О РЕЗУЛЬТАТАХ ПУБЛИЧНЫХ СЛУШАНИЙ**

«___» ____ 20__ г.

г. _____

Публичные слушания по инициативе: _____
 назначены _____
 (муниципальный правовой акт)
 от _____ № _____
 (наименование муниципального правового акта)
 опубликованным (обнародованным): _____ проведены
 по адресу: _____
 (дата проведения)

Вопрос (вопросы), выносимые на публичные
 слушания _____
 Инициатор проведения публичных слушаний
 _____

Дата, время и место проведения публичных слушаний
 _____

Оргкомитет, проводивший публичные
 слушания _____

Информация об участниках публичных слушаний, в том числе получивших право на
 выступление _____

Единый список предложений и рекомендаций по решению вопроса (вопросов) местного
 значения, вынесенного на публичные слушания:

Вопросы, вынесенные на обсуждение		Предложения и рекомендации экспертов и участников		Предложения (рекомендации) внесены поддержаны)		Примечание
№ п/п	формулировка вопроса или наименование проекта	№ п/п	текст предложения	Ф.И.О. эксперта (участника)		
1		1.1				
		1.2				
2		2.1				
3		2.2				
		3.1				
		3.2				

Итоговый вариант решения вопроса местного значения: _____

Результаты голосования участников публичных слушаний:

за _____ (чел.)
против _____ (чел.)
воздержались _____ (чел.)

Председатель оргкомитета _____

Секретарь оргкомитета _____